

Locuitora Redactorul:
si
Cancelaria Redactiunii:
e in
Strata Morarilor Nr. 13.

Serisoriile nefrancate nu se voru
primi decat numai de la coresponden-
tintii regulari ai „Federatiunii“
Articlii transmisi si nepublicati se
voru arde.
~~~~~

FEDERATIUNEA

Diurnal politiciu, literariu, comercialu si economicu.

Va esì Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

D'in Camp'i a Transilvaniei

In diu'a Stiu Ioanu Botezatorulu, 1869.

Sê alegemu deputati la diet'a d'in Pest'a seu nu? Déca a mai remasu in Romanii Ardeleani vre-o picatura de sange stramosiescu, déca tieni ei minte batjocur'a si nedreptatea, ce li-se face pe tota diu'a de cätra stapanii dilei, déca semtiulu de onore si demnitate natiunale nu s'a tempitu de totu in ei, atunci ei nu se potu si nu se voru apropiä de urn'a, care i desbraca de drepturile omenesci, li rapesc autonomia si independint'a constitutiunala a tierei loru, si i arunca intr'unu abisu inspaimantatoriu!

De candu ne au asiediatu stramosiulu Traianu pe aceste-a sante locuri, de candu barbari'a a sugrumatu libertatile remase de la stabunii nostri, de atunci sute de ani nopte au fostu pentru noi, si ratiunile nostre n'au strabatutu inca pana la alu sieptele-a ceriu, de si mai de multe ori ni-searetä cäte o radia de sperantia de a scapä de jugulu apesatoriu.

Déca suspinele nostre candu si candu se manifestau la audiulu lumei, eramu mai rêu persecutati, de cätu banditii, carii ti-rapescu vieti'a si averca, si in urma condamnati a parasì patri'a si a manca amar'a si doreros'a pane a esilului! Cu tote acestea amu remasu nepetati in credint'a nostra cätra tronu si patria.

In anulu 1848, candu esistint'a imperiului se clatinä, bratiele romane au alergatu intru ajutoriulu lui. Cei 40 de mli de martiri n'au cadiutu singuru pentru aperarea natiunalitatii romane, ci si pentru sustienerea imperiului. Si totu-si sistem'a absolutistica, urmata dupa revolutiunea d'in anii 1848/9, a apesatu pre Romani, dreptu remunerare pentru loialitatea loru, inca mai multu de cätu pre fostii revolutiunari!*)

In anii 1863, dreptele si secularele pretensiuni ale Romanilor Ardeleani se vediura in cätu-va respectate; in diet'a d'in Sabliu se asiediara cäte-va petre la fundamentulu fericirei patriei si a prosperarii natiunei romane, inse stapanii de asta-di cu mani impie ne nimicira totu opulu inceputu. Nimicirea, precum sciti, nu se facu deodata si pe facia, ci cu incetul si pre furisui, in urma ni-se concese a merge la diet'a de incoronare, carea putienu inainte de inchiderea ei, decretä d'in nou nefericit'a uniu-ne, sclavagiulu nostru politico-natiunalu.

Istoriografulu care va semnä evenimentele patriei nostre de la 1865 pana inclusivu 1868, va afila si descoperi tota procedur'a vicleana, pusa in scena facia cu noi, elu inse va potè constatà totodata amagirea si credulitatea aceloru Romani, carii au alergatu la diet'a d'in Pest'a,**) in contr'a voiei si in contr'a protestului natiunei loru!

*) Somnu invederatu, cä in politica recunoscint'a n'are locu, ba, dorere! pana acum neci moralulu; numai cei tari si cerbicosi, cari facu si li-se sentiesca poterile vitali sunt respectati si considerati pre acestu pamentu, era coloru simpli si umili — imperiat'a ceriurilor.

Red.

Ce? suntemu noi instrumintele toturoru guverne-loru aflatorie la potere? cum? n'au fostu celea in-template in 1863/4, nemicu alta decat o comedie? este ertatu ore a jocà asemenea comedie cu o natiune intrega, ba chiaru cu majoritatea unei tiere? si dupa tote acestea a forsà uniunea dar a lasa in valore legea electorale aristocratico-feudale, acesta rugina a trecutului si botjocura a presentului! Prin acest'a, nu insemeza ore a inganà dreptatea si a ne tracta ca pre nisec eloti!!

Ei bine, ce jerfa mai poftescu protivnicii nostri de la noi? voiescu d'insii ca noi d'in dî in dî se aprobâmu faptele domnieilor, sê incuviintâmu trac-tarea neomenosa, de care avemu parte, in fine sê ne subscrimu chiar' noi insi-ne cu man'a nostra sentint'a de morte? nu, acest'a nu o voru face Romanii, ci — pentru diet'a d'in Pest'a nu voru ale-ga neci odata deputati.

Sciu io, cä profetii mincinosi se voru im-mulți, cä fondurile secrete se voru deschide la cei iubitori de interesu, cä satan'a dñu'a si no-pt'a va misca tote furiele si va afila de securu preda in sufletele cele lasie, in inimile desbracate de sem-tiulu de onore, sciti inse si aceea, cumcä asemenea fintie necurate nu se voru potè apropiä de poporulu necorruptu si de intielegint'a cu caracteru. Intielegint'a romana si cu deosebire brav'a nostra preotismeva padî pre poporu in contr'a aceloru fintie spurcate, ea va ingrigi ca neci unulu sê nu cada in tentatiune, si va demasca pre toti intrigantii si argatii stapani-loru, carii cu 30 de arginti se voru incercà a cum-perà si a vinde moralitatea poporului si a-lu seduce, ca sê merga la urn'a cea fatala pentru elu, fiii si ne-potii lui. Unii voru lucră pentru partid'a guvernului, de la care ascépta gratia si vre unu osu de rosu! altii amagiti de vorbele si promisiunile stangacilor voru intrà in servitiulu loru. *)

Inse alegatorii Romani voru sci, cumcä nemica este mai dejositoriu pentru unu omu de caracteru si de onore, de cätu a servì cui-va de instrumentu. Déca alegatorii Romani sunt convinsi, cumcä tramîterea deputatilor la Pest'a, nu este alta decat sinu-cidere natiunale, atunci ei de siguru se voru ingrozi de a servì de instruminte partidelor magiare; pen-tru cä bine vedu ei cäta usioretate li s'a facutu de cätra partid'a drepta atotu potinte, era ceea ce esprime asta-di capulu partidei stange d'in Transilvania, este minciuna nerusinata si insulta in contr'a toturoru natiunilor nemagiare.

Auditî omeni buni, cutediare orba de la dom-nulu Tisza László (vedi vorbirea cätra alegatorii, d'in 3 ian. 1869 si art. d'in 1, 1868 d'in M. Polgár), cumcä legea pentru natiunalitatii in mare parte multumesce (in testulu orig. este „celu putienu mare parte — legalább nagyrészt, contradicție in termi-nis. Red.) pre poporele nemagiare eu tote locotiturele unoru pretinsi conducatori ai loru („nehány állítóla-gos vezérük handázása daczárá“; ce mai fruse parlamentarie de la pretinsulu conducatoriu alu ma-giarilor ardeleani. Red.) era in articululu susu atinsu, d'in „Magyar Polgár“ dice expresu cumcä numai cäti-va demagogi (magistre cura te ipsum, R.) nu sunt multiamiti, cari voiescu a pescu in apa turbu-re. (Dsa pescuesce in morascinele Tisei.)

Candu cine-va ajutatu de impregiurâri te aduce moment anu intr'o pusetiune grea, intr'o strim-tore, unde de o camdata nu poti face alta decat a suferi si a tramite suspinele la toti iubitorii de direptate si umanitate, sarcin'a acestei pusetiuni de si cu greu dar'o porta omulu, cu sange rece, candu inse acelua-a, carele te-au strimtoratu, carele ti-a causatu suferint'a si nedreptatea, te si insulta si-si bate jocu de tine, ti-vatema celu mai nobilu semtiu de reverintia si in-credere cätra conducatorii si luptatorii causei natiu-nale, o! atunci se revolta sangele in tote venete omu-lui si nu pota a nu eschiamà „Quousque tandem abu-tere patientia nostra...?“ Onu.

*) Bunu servitiu! a se vedè cuventările lui Tisza Kál-mán, et ex uno disce omnes.

Red.

Pretiulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 fl. „ „
Pre anu intregu . . . 12 fl. „ „

Pentru Romania:
pre an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
" 6 lune 20 " = 8 " "
" 3 " = 10 " = 4 " "

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tapa si tim-brala pentru fiecare care publicati-unie separatu. In Locul deschis 20 cr. de linia
Unu exemplar costă 10 cr.
~~~~~

Cuventulu si Propunerea

Dlui Vicariu Antonelli in Adunarea distr. a Fagarasiulu tienuta in 21/1 1869. *)

Onorabile Comitetu,

In momente atâtù de seriose, — in cari vedemua inaintea nostra legea de uniune, legea asie numita despre egal'a indreptatire natiunale, si intre d'insele legea electorale feudale d'in 1848 sustinuta pentru Ardeleanu inca pre trei ani inainte — eu asiè credu, cä nu vou abusà cu paciint'a Dvostra, déca voi incep de unde cugetu, cä vomu fi in stare a pretiul destulu de bine pusetiunea in care ne afilamu, cu atâtù mai vertosu, cä d'in sîrurile nostre, de asta-data lipsescu unii barbatii, cari totu-de-una au dusu ore-care-va rola, si prin luminele loru au contribuitu a afila di-rectiunea pre care comitetul sê-si pota implini mi-siunea sa cu demnitate:

Domnilor!

E sciutu, cä Romanulu Ardeleanu incependu de la a. 1742 dara mai cu deosebire in aceste doua die-cenie d'in urma s'a luptatu cu arme legali pentru egal'a indreptatire natiunale, s'au luptatu in contr'a supre-matiei, egemontei si privilegiilor, ér' nu pentru Daco-romanismulu ascrisul si imputatul de atât-a ori de inimicii nostri seculari, prin urmare lupt'a nostra a fostu si mai este o lupt'a leale, lupt'a civilisatiunei, lupt'a progresului, lupt'a spiritului templului, lupt'a marelui principiu natiunale, carele asta-di e aproape a-si serba triumfulu seu in tota Europ'a.

In acest'a nobila lupta la a. 1863 — 4 rot'a for-tunei cä atâtù de schimbatoria ne-a desfatatu pre cätu-va tempu cu dulcea sa zimbire, cä-ce dreptulu natiunale, dreptulu limbei ni s'a fostu recunoscutu prin lige formale.

De la a. 1865 incoce acesta fantasma placuta dupa poeti, pre inceu inceu a inceputu a-si intorce faci'a de cätra noi, pana candu in urma, logic'a ne-esorabile a faptelor dupa cum dñe diplomatii, a a-lusu cu sine, ca aceste-a resultate ale luptelor no-stre sê se sterga, sê se nimicesc prin unu simplu re-scriptu, ér' acum mai de aproape prin legea de uniune si de natiunalitatii, aduse in diet'a Unguresca. Nu voi intriebă cu ce dreptu, nece me voi plange asupr'a violârei drepturilor celor mai cardenali ale tieri, recunoscute prin sanctiunea pragmateca, ma in urma nu voi intrebă nece macaru aceea, cä ore satisfa-cutu-s'au prea deplinu toturoru recerintelor ce le-a pretensu chiar' si insa-si legea de uniune d'in 1848, care s'a luat de base la cea de acuma, pentru cä poate unii dupa natur'a loru cea sanguinica s'ar irita, si mi-aru ascrie cugete si tendintie ce nu am.

Constitutiunea Unguresca are principiulu: „Lex posterior derogat priori.“ Plecanu d'in acestu prin-cipiul, vorbescu numai adeverulu, candu dñe, cä noi romanii Ardeleani prin numitele legi suntemu éra-si redusi la starea, in care ne afilamu inainte de 1848, luandu-se afara mai numai iobag'l'a.

Nu vrèu sê judecu, bine au facutu au reu cei ce au precipitatu lîcrurile pana aici in o atare con-stantiune a Europei, in care Ungurulu are cea mai mare necesitate de ajutoriulu si sim-patiele romanului, ce nu se potu ajunge de cätu prin identitatea intereselor, nu vrèu dñe sê judecu, cä-ce pote in acesta cununa de barbati alesii s'aru afila si de aceea, cari me-ar' musträ, nu sciu pe dreptu ori nedreptu? Venitoriulu ce pote nu e de parte ne va areta la toti.

In acele tieri unde domnesce constitutiunalis-mulu adeveratu legile rele, stricatoise si apesatorie se potu schimbà, modifica prin conlucrarea ambilor factori legislativi.

Un'a serioasa considerare a acestui adeveru, ar' aduce cu sine, ca noi sê urmâmu esemplile ce ni le supediteza vieti'a constitutiunale a Romei vechie, esemplile parlamentului englesu, dara mai alesu esemplulu renumitului deputatu irlandesu Qeoneill, si astfelu sê continuâmu lupt'a nostra si pre teren-ulu in care ne vedem uimpinsi, nesuindu a schimbà si modifica desu numitele legi ce apesa cu multa ne-cruciare cerbicea romanului ardeleanu, si acest'a ar' fi politic'a activitatii dupa terminologi'a moderna.

Inse dupa ce d'in actele dietei Unguresci mai de

*) A se vedè nr. 7.

aproape ne amu potutu convinge prea deplinu despre cugetele, tendintiele ma chiar' si despre gradul de liberalismu alu toturor partitelor; dupa ce acésta convictiune nu lasa a se stracură nece cea mai mica radia, cu ajutoriulu carei-a să sperămu, că amu potă castigă macar pre un'a d'in acele partite spre a se grupă cu noi inpreuna in giurului marelui principiu natiunale, ca acest'a să se recunoscă si pentru romanii d'in Ardealu, precum s'a recunoscutu pentru Ungurii de atci, dupa ce prin sustinerea legei electorale feudale pentru Ardealu, diet'a trecuta s'a ingrigit, ca noi romanii Ardeleanii să nu fimu reprezentati in mesura, se potem lucră cu sucesu la stergerea acelor legi pentru noi forte apesatorie, totu omulu cu judecata sanetosa pote prevede, că 8—10 deputati romani nu aru fi in stare a se reintorce acasa cu resultate mai brillante de cum s'a reintorsu alesii la diet'a de inoronare. D'in aceste-a motive facu urmatori'a

Propunere:

Considerandu, că dupa credint'a politica a acestui Comitetu, manifestata de repetite ori de la introducerea sistemei dualistice, afacerile Ardelenesci nu mai intru un'a diet' Ardeleana s'aru fi potutu regula legalminte si spre multiumirea toturor natiunilor;

Considerandu, că modalitatea cu care s'a adus legea de uniune si cea asiè numita despre egal'a indreptatire a natiunalităilor ne-au arestatu pana la evidentia, că ce avemu să credem pre venitoriu de spre liberalismulu toturor partitelor d'in diet'a d'in Pest'a;

Considerandu, că Transilvania si acum, dupa ce uniunea e fapta complinita precum e, are de a-si tramite deputatii sei la Pest'a dupa legea electorale feudale Ardelenesca d'in 1848;

Considerandu, că in vieti'a staturilor constituunale e o mare abnormitate, ca unu corpu legislativu, să fia d'in deputati alesi dupa doua legi electorale, intre sine forte diferite.

Considerandu că natiunea romana Ardeleana dupa acésta lege in diet'a de la Pest'a nu pote să fia astfelui representata in cátu să-si pota reelectedre dreptulu său de natiune politica, nece celu de egal'a indreptatire a limbei sale macar in acea mesura pre cum si-a fostu eluptatu sub asiè numitulu semiconstituunalismu alu ministeriului Schmerling:

Comitetulu districtuale dechiară in numele romanilor pre cari i representa, cumcă elu ca atare nu să pote demite la alegerea cemiteturui centralu, fiindu că acest'a e unu midilociu a se ajunge scopulu, alègerea de deputati la diet'a d'in Pest'a, pentru care d'insii in impregiurările presente nu se potu entusiasmă de locu.

D'in comitatulu Solnecului interioru 11—13 ian 1869.

II.

Sub tempulu acest'a comitetulu comitatensu, tienendu-si siedintiele, intre alte afaceri, au alesu si unu asesoru la Sèdria, la care sunt in locu 6 asesori, si d'intre acesti-a 5 cátu cu 800 fl. era alu 6-lea numai cu 700 fl. v. a. Venindu unu postu vacantu prindenumirea celui d'antăi asesoru la Sèdri'a urbariala, care au fostu cu 800 fl., acuma si candidatiunea se facu era cu 800 fl. Si ore pentru ce? da nu eră mai cu scopu si mai consultu, ca inaintandu alu 6-lea asesoru d'in 700 fl. la 800, noulu candidatu să se alega cu 700, si acésta cu atătu mai virtosu, cu cátu servitiulu de 20 ani alu celui cu 700, precum cunoșintele juridice, teoretice si practice ale lui, era mai incolo inpregiurarea, că de la an. 1861 totu cu 800 fl. a fostu aplicatu pana acuma, pretindeău, ca in semnu de remuneratiune, si recuoscintia să inainteze la 800 fl., in care privintia mai multi au si radi catu cuventulu folosindu-se de tote argumintele, dara tote au fostu indarui, că-ci v.-pres. dietalu d. Gajzágó a declarat: că d. Herszényi, unulu d'entre candidati, pana acuma v.-fiscalu cu 500 fl. se va alege cu 800 fl. v. a.; si ore acésta asiè trebuil să si fia, pentru că alu 6-le asesoru d. I. Titie e roman? romanilor nu li este iertatua inaintă in binefaceri? si cu atătu mai virtosu nu d. I. T., pentru că la alegerea lui cea gratiosa, dupa cum ne-a spusu unu m. d. Lézai, s'a facutu unu pactu despre acésta?!

In aceste impregiurări nu va fi fără scopu de a aminti, că in acestu comitatul de 114,000 locuitoru sunt 92,000 romani, intre 10 judi procesuali, szolbagirai — sunt 2, si intre 10 asesori de Sèdria sunt éra-si 2 romani si d'entre acesti-a inca a fostu alesu unulu, auditi! pre langa pactu, ca nici odata să nu conteze la inaintare la 800 fl., — éca unu documentu nou de rai'a iubirea fratiésca, si de egalitatea drepturilor individuale cetatienești — nu politice. O rara temporum felicitas?!

S'a mai alesu si unu Esactoru comitatensu, dara să nu ve temeti iubitilor romanii! că si aci au lasatu pe ai vostri in pace, fiindu candidatu intre 5 insi si uniculu romanu d. Clementu Hosszu; său dora dlu inca si-a facutu grelusi in capu, că-l voru ale-

ge? fia siguru, că magiarii nici odata nu! Amu doră, si sperămu că d. Hosszu inca va remană fi delu si pre viitoriu corpului natiunali ca unulu care de la an. 1860 incoce a facutu onore natiunei sală cu purtarea sa politica, si au suscrisu si petitiune maiestatica d'in an. tr. in sîrulu celor 194 de adeverati romani si patrioti. — S'a alesu dara de Esactoru d. Ujfalvi S. prin aclamatiune a dou'a-dă, dupa ce in diu'a prima cu votu secretu si-a fostu capetatu numai 1/4 d'in voturi. — Acésta alegere neau causatu si o putiena distractiune, de ora-ce unu membru, Kr. S., a prorocitu alesului, că preste 3 dăle său lune a buna sema va desertă d'in oficiu, de ora-ce nu-lu intielege; acésta observare dura si indiscreta se privi de vatemare de onore de cătra respectivulu si consoci, si asiè 9 insi pre rindu cerura satisfactiune, — acésta i se si dele alesului prin deprecare.

Dara, să trecemu la alegerea deputatilor.

Pana acuma numai partid'a Deákiana tienă conferintia publica, luandu si ascultandu probleme noilor candidati deputati, ale fostilor ablegatu C. Al. Bethlen si Cl. Betegh. — Acesti-a inse potu dă inca si de greutăti facia cu partid'a stanga — Tisana, de cum-va esista, că-ci alegatorii profesionisti d'in Desiu cu majoritatea magiara, nici de cum nu sunt incantati de resultatulu binefacerilor si usiurintielor castigate de la diet'a trecuta nici de vorbirile tienute prin fostii deputati, adeci nu vedu a fi realizate atăte-a promisiuni mandre si frumose căte li s'a facutu, prin urmare ei acum'a aru alege mai bucarosu unu stangaciu! — dara partid'a sta cam slabu in privint'a conducatorilor, si numai cu sosirea lui Tisza, care se ascépta la capetulu luncii de la Pest'a — aici-a, se va constitui.

Stangaci conteza in ore-cătu-va, mi se pare, si pre ajutoriulu Romanilor, cari cu deosebire in Cer-culu Lapusului numitul d'in susu, facu 5/6 parti de alegatori, cu toti la 2000.

Ce voru face Romanii? voru luă parte la alegeri? si decum-va voru luă, si-oru candidă si ei vre-unu romanu, său ba? inca nu se scie otaritul! ci sperămu, că Angerulu Domnului, care i-a condusu de atăte-a ori pre calea ce'a drepta, ca să-si implinesca detori'a loru natiunala si patriotică, i-va conduce si acuma pre calea unirei la o cointielegere fratiésca, ascultandu si ajutandu unulu pre altulu cu anima buna si eu intieptiune. — Sperămu, că unindu-se intr'unu eugetu, si-voru salvă onorea, facandu cu resolutiune de barbatii ace'a, ce poftesce viitorulu natiunei, tocma de ar'dă si de cele mai mari greutăti, si nu se voru umili de a servi de instrumente la straini, inveniandu tocma de la magiari, cari inca se manu fideli standardului propriu! Se cuvine dara ca si romanii să remana credinciosi loru-si, si nici unu votu să nu-lu sacrifice pentru unu osu de rosu, său hîlbele lui Moise.

Credint'a ne spune, că nobilii romani s'oru fi desceptatul d'in somnulu celu de morte alu amagirilor false si violene, in care au cadiutu la an. 1865, atragundu-si dispretilu generalu, si facandu-se inovati atătoru rele ce ne-au ajunsu, ca inca se perdemu si acele drepturi politice, care pre cale le-gala le-amu fostu recastigatu dupa dreptulu naturalu si dreptulu istoricu!

G.

Aradu, 15 ianuariu 1869.

Domnule Redactoru!

In nrulu 1—186. alu pretiuitului diurnalul „Federatiunea“ a aparutu o corespondintia d'in Aradu subscrisa de „Luncanu“ si pornita sub pretestulu natiunalismului d'in neșari intentiuni de a insinuă si a negri portarea comitetului partidei natiunale romane a comitatului Aradu, ba chiaru 'de a lu-insinuă inaintea on. publicu cetitoriu despre o tienuta antinatiunala. De-ore-ce corespondintele dupa aceste insinuări tendintiose nu se sfiesce a apela la judecat'a on. publicu: d'in bunavoint'a on. redatiuni venim a pune in vedere atătu starea lucrului discutatu, cătu si motivele principali observate de comitetulu atacatu; pentru ca judecat'a imborata să nu fie unilaterală.

Audiatur ergo et altera pars. *

Este lucru pre bine cunoscutu, cumcă un'a d'intre stăruintiele cele mai energiose si salutarie a le romanilor d'in comitatulu Aradului, produsera faptulu, că in acestu comitatul s'a constituitu pre bas'a unui programu pre atătu de liberalu cătu si detiermurit u o insotire său partid'a natiunala romana cu centrulu in Aradu si cu imprumutat'a legatura de a se supune minoritatea votului maioritatii. Organulu acestui clubu natiunalu este comitetulu permanentu alesu de adunarea generala constituante spre conducerea trebilor partidei.

Acésta insotirea constituita de mii de romani ai comitatului spre ajungerea scoperilor natiunali romane, este nu numai „asiè numita“ natiunala, ci intru adeveru natiunala romana, pentru că nu scimus ca in comitatulu Aradului să esiste

*) Neci odata noi n'am refusatu nimenui terenulu de aperare, in acestu casu am si acceptat responsulu lamuritoru, că-ce căt'a este de interesu comunu si de mare importanta.

pe bas'a unui programu asemene de respicatu si o alta par-tita mai multu său mai putienu natiunala.

Scimus inse, si acésta trebuie cu multa dorere să marturisim, că suntu in dividi, cari sub firm'a natiunalitatii sunt multa farmecatorie voiescu a se aruncă in frunte, voiescu a trece de profeti, voiescu a si-validă singur'a loru parere individuala, ignorandu conditiunea solidaritatii, cu unu cuventu: a se opune la totu ce nu este Minerva (fetulu) operiloru loru.

Intentiunilor tendintiose ale omenilor de acésta par-nura — spre laud'a poporului bine semtitoriu alu acestui comitatul să fie dîsu — putieni in felulu loru, a datu expresiune si „Luncanulu“ in corespondint'a sa mai susu amintita, de-spre care cu totu dreptulu să pote afirmă, că neconclucrandu, ba neci membru ne fiindu neci la partid'a natiunala romana d'in Aradu, neci la alta intreprindere natiunala, nu cunosc alta deprindere in publicitate de cătu a escela cu vorbele (!) in extremităti si aradicandu-si de piedestalul pre vreodoi patroni, a le cantă acestorul-a elegie si glorificări pre cont'a altorul-a, pre cari cu raportele sale sinistre si false voindu a-i calumnia si negri naintea publicitatii, combate cu arme nedrepte si sofistice tote intreprinderile romanilor si a insotirilor romane d'in acestu comitatul ce se fac du regulă fără concursulu ma in contr'a cabelor idolilor săi. Arm'a loru este: a face d'in tota propunerea, d'in totu principiul, d'in toti pasii ce nu vinu de la d'insii — si de la d'insii nimica nu vine — causa personala si petr'a smintelei, cu vorbe mari si principie estreme spre a micușoră lucrările si intreprinderile neobosite a le altorul-a, si spre a si-escusă comod'a loru neparticipare la lucrările solidarie ale celor-a-lalti romani.

Vorbe multe; inse unde vi-su faptele, domniloru?

In personalitat!

„Luncanulu“ insu-si recunoscă, la inceputulu corespondintiei sale, că dlu presedinte alu comitetului in cuvintele sale premergatorie provoca pre membrii comitetului a vorbi objective si a se retienă de la personalitatii. Să vina acu d. „Luncanulu“ a marturisi, că nu chiaru patronii lui, dandu ausa la personalitatii a silitu pre dlu presedinte la acea-si provocare? ba, si dupa facut'a provocare nu chiaru unulu d'in-tre acei patroni resuscită era-si acele personalitatii?

Tristu raportu. Dar' detorim u on. publicu a-i face cunoscuti pre cei ce, pote nevrendu, dar' slabescu trupin'a na-tiunei nostre cea sanetosa.

Să trecemu la obiectu.

Renunciarea dloru N. Philimonu si S. Antonoviciu de membrii comitetului s'a luat la simpla cunoscintia. Firese, patronilor „Luncanului“, li-a cadiutu multu la anima, că comitetulu nu si-a esprimitu dorerea pentru acésta renunciare — numai pentru ca densii să pote trece in bratiele amadă-tăii cu deplina glorificare. — Comitetulu adunat, conoscan-du inse fructele neghinei semanate cu tota ocasiunea mai cu séma d'in partea dului Ph., dar' mai vertosu sciindu, că dnialui de-si a participat ca membru mai nainte in afacerile comitetului, in renunciarea lui totu-si se dechiară a nu să fi facutu membru acestei partite; era d'in alta parte prin nepasirea dului A. care in tienuta politicei sale ca membru partitei lui Deacu graviteza mai multu cătra magiari de cătu cătra romani, nevediindu neci unu scadiementu pentru partid'a natiunala romana, n'a avutu neci o cauza spre a si-esprimă vre-o dore-re pentru estrea numitilor individi d'in partid'a natiunala, a carei scopu d'insii nu lu-au aflatu domnul de conlucrarea loru; inse deca d'in acestu incidentu ar fi si potutu si vorba de ce-va dorere, acea numai d'in acea cauza s'ar fi potutu intona, că si asta-di se mai asta romani de necontielegere si separatismu! Neci n'a fostu diferinta intre parerile membrilor de comitetu in acésta privintia, ci numai dñii Alesiu Popoviciu si E. Stanescu a fostu pentru „dorere“ d'in cauza repasirei partisianilor loru.

In firulu corespondintiei dului „Luncanulu“ venim a constata că comitetulu partidei natiunale a decisu a se intre-pune, ca in comisiunea centrala pentru alegerie de deputatilor să fie numerulu membrilor romanii egalu cu alu magiarilor si cumcă in stramutarea arondarei cercurilor electoralii d'in Pecic'a si Sant'-An'a intentiunata d'in partea magiarielor, romanii nu se voru invol. Aceste sunt fapte ce neci insu-si reuteata nu le pote denegă! Dar' s'a mai decisu, ca toti membrii romani ai comitetului comitatensu să fie personalmente provocati la congregatiunea marcală tienenda in 11 ianuariu, d'in cauza cestiunilor vitali puse la ordinea dñei forte momentose, si cu speditiunea acestoru provocări d'in partea comitetului partidei fu insarcinatu dlu vicepresedinte Lazaru Jonescu.

Să cercâmu acum si să vedem ran'a cea mai dorerosa pentru corospundintele si patronii lui: pactulu cu deákistii.

In Aradu si partid'a guvernamentală si cea oposițională magiara, au cluburile sale constituite.

Partid'a deák-iana fiindu adi la guvernul afara de potere principiilor scrise pre standardulu său, are si poterea administratiunei publice in mana, prin care stă in avantajul nedubitative satia cu oposiția magiara rediamata singură pre poterea sa morală, si statatore abie d'in cătiva corifei magiari, pana candu partid'a deák-iana asiè dicundu contiene in sine tote elemintele neromane d'in comitat.

Indemnata de critică situatiune a presintelui, parti-d'a deák-iana s'a pus in atingere mai nainte privativala cu cătiva barbatii romani de a partidei natiunale, facandu-le propunerea, că pre langa spriginire imprumutata, d'intre cele siese cercuri electorale comitatense in-

patru să se alegă ablegati romani, era în două magiari deákisti. Romanii informați despre acestă intenție și-a rezervat dreptul de a să consultă o partită, și după conlucrul facut să se pronunță în același privință.

Intr'altele, și spre acestu scop făcătoare comitetului partitei naționale romane pre 1 ianuarie a.c. la Aradu. — Luându-se acestu punctu de consultare la desbatere, mai întâi dlu protosincel M. Romanu, apoi dlu vicepresedinte Lazar Jonescu dedera simplă relație a comitetului despre acestu obiect.

In interesulu adeverului trebuie dura să îndreptăm dlu capulu locului corespondintă falsă a „Luncanului“ în privința comendatiunei affirmative facuta dlu partea dlu Ioanescu, fiindcă amintitii dlu referinte, afara de relația neșapteca nu fecera de sine neci o propunere, cu atât mai puțin vre-o motivare la începutu în acestu obiect.

Initiativă propunerei de conlucrul o-luă dlu Joane P. Deseanu, propunendu să se decide prin comitet, că

de ora ce romani dlu comitatul neci cindu nă fostu în contră principiilor de complanare si contilegere;

de ora ce si in a. 1865 complanarea si contilegerea să aduatu dlu partea magiarilor prin acea, că nainte de planuită stabilire a acelei-a, puseșe romanilor in tote cercurile dlu comitat contracandidati magari;

de ora ce de la comitetul comitatensu, in care romani și astă intr'o minoritate abnormă depinde compunerea comisiunei centrale pentru alegeri, arondarea cercurilor electorali; si de ora ce mai de parte de la comisiunea centrală pentru alegeri depinde: compunerea comisiunilor conscrierii si alegatorii; esmiterea său neesmiterea comisiunilor ambulante; si verificarea alegatorilor; si

de ora ce in fine pre calea complanarei si a contilegelerii in privința toturor acestor consideratiuni, romanii mai multe avantajuri si-potu cascigă fatia cu magiarii de către calea unei lupte faptice, mai vertosu:

candu poterea administratiunii publice multu inriuritoare este in mană guvernamentalilor;

candu stramutarea arondarei cercurilor electorali dlu Pecic'si Sant'An'a, in favoarea magiarilor este cu siguritate in acceptare;

candu nefericitele urmări ale corruptiunii poporului inercate la an. 1865⁵/6 in unele comunitati a le comitatului debinate in mai multe partite, inca si pana astă-di mai susau;

candu situatiunea cea favoritoria a romanilor dlu a. 1865 de sub prefectură (protoșpanatul) rep. G. Popa de astă data nu-ni-mai favorizeaza;

candu cercurile electorale dlu Pecic'si Sant'An'a sunt si altu cum pentru romani perduite; pentru că Ganei dlu cercul Sant'An'a si Pecic'a impreuna cu numorosii incuișnici in Pecic'-Magiara, respinsii prin situatiunea favoritoria a romanilor dlu 1865, candu repasindu magarii dlu comisiunea centrală, romanii luara tota conducerea alegatorilor la fine, impedearea verificarii loru de alegatori astă-di abie se poate speră;

pentru că după efectuindu stramutare a arondarei cercurilor electorali, satele romanesce Giul'a-Varsianu si Pilumare desbinandu-se de către cercul de Sant'An'a si inlocuindu-se prin satul nemtesc Nou-Panatu incorporat actualmente in cercul Siriei, — era de alta paro incorporandu-se satele romanesce Ciciru si Manjurulocu dlu cercul Pecichei către Rad'na, elementul neromanu se va intarzi, pre candu celu romanesco in aceste cercuri va fi debilitatul;

pentru că după facută esperiintia la a. 1865, alegatorii romani de la Sant'-An'a si Pecic'a numai pre langa aplicarea comisiunilor conscrierii ambulante, si după neverificarea a mai multor sute de ne romani potura veni in cercul Pechichei la o majoritate mai însemnată, era la St. An'a si asié numai la o majoritate bagatela, pre candu fără comisiuni ambulante, ce depindu de la majoritatea comitetului comitatensu, respective de la majoritatea comisiunei centrale esmitindu dlu partea acelei-a — in lipsa situatiunei favorabile dlu 1865. resultatul de atunci neci de cătu nu se poate speră;

in urmă acestor consideratiuni ponderose să se priimesca complanarea oferita dlu partea deákistilor cu atât mai vertosu, fiind că același complanare conduce la liniscea si pacea publică a comitatului, si fiind că prin dinsa tienută politica a romanilor observata panacum nu sufere neci o stramutare (?R.); dar' decurgerea pacnică a alegatorilor e de interesu pentru noi romani si dlu punctul de vedere alu verificărilor deputatilor alegeri, de ora-ce prin regulamentul celu nou reclamatianile se voru dlu contră nelegalitătilor de la alegeri, numai pre langa depuneră anticipativa a unei sume de 1000 fl. se voru primi, si preste intrebările verificatiunale nu va mai decide ca'a dietei in plenu, ci voru decide nesce comisiuni de 7 membri cu nesce formalităti forte nefavorabile pentru alegatorii si alegendii nostri.

La aceea propunere luă apoi cuventul dlu E. Stănescu de a se declară in contră ei dlu motivele ce le inspiră corespondintele „Luncanul“, la cari se mai observă dlu partea membrilor comitetului pre langa propunerea de mai susu: că nici zelul, sub care dlu Stănescu după propriu sa splicare pricpe eventualmente luptă faptica, nouă română

nitoru nu nici este si potu fi scopulu, ci e, si potu fi numai midilociu spre ajungerea resultatului dorit;

că același intrebare nu se poate privi si deslegă dlu punctu de vedere particulariu alu cercurilor electorali, ci trebuie privita si deslegată dlu punctu de vedere comitatensu;

că romani, de si se poate cu totu dreptulu acceptă de la dinsa, că voru conlucră cu totu zelul la alegere de alegatori, totu si in midilociu corruptiunilor necrutatoare de moralitate, potendu deveni sedusi, usioru se potu pericolă numai cercurile pretinse de magari, ci si cele-lalte patru ce le vomu avă fără contracandidati, mai vertosu in casulu, candu comisiunile ambulante nu s'ar potă efectua, si de alta parte impregiurările tempului de éra pre multi romani i-ar retine de la conscriere;

că romani dlu comitatul pre langa totu zelul loru naționalu, si la marcalele comitatense forte raru participa;

că chiar cercul Sf. Ierach la anul 1865, intr'atâtă fu pericolitatu fatia cu corruptiunile contrarilor, cătu numai demonstratiunilor mai entuziasme, facute dlu partea intelectualilor romani, se poate atribu reusirea ablegatului roman;

că agitatiunile magiare si demustratiunile romane facute in acestu cercu, avura urmarile sale deplorabile nu numai in privința acea, că in unele comunități sustau si pana astă-di intre romani partite, ci si in privința acea, că afara de altii si zelosulu romanu Jova Cresticiu cadiura mortu de către furi a agitatiunilor neromane, etc.

Ce a reflectat la aceste arguminte dlu Alesiu Popoviciu, ni-povestesc cu emotiune corespondintele „Luncanul“, că astă insă de a retacă, că chier A. P. fu acelu-a care neci astă data nă potu vorbi fără ca să nu esorbizeze in personalitate, cari necum să fie storse lacrime, ci a resuscitat indignatiunea genorale a comitetului coadunat.

Dupa finită desbatere se puse propunerea dlu J. P. D. la votu, si după ce contraproponetoriul E. St. fu cu propunerea sa: a se face votisare secreta, unanimu respinsu, prin votisare nominală s'a acceptat acea propunere cu 27 dlu două-dieci-si-siepte contră 2. voturi, de unde invederatu este, că numai contraproponetoriul E. St. si A. P. fusera contră complanarei si a contilegelerii.

Lasămu acum in voi'a on. publicu cetitoriu a judecătu cu ce dreptu si-potu aroga contrarii partitei naționale conducea tienută politica a romanilor in acestu comitat, candu după dis'a unui profet de alu dloru: „convingerile loru personale impingu diametralu in tienută acesei partite.“

Amintim numai, că resultatul acesei complanări si panacum avu fructele sale salutarie pentru acestu comitat; pentru că in congregatiunea marcală tienută in 11. I. c. comisiunea centrală pentru alegeri, s'a formatu dlu nămeru egal alu membrilor romani cu alu magiarilor, de-să dlu membrii romani ai comitetului comitatensu de vre-o 180 de insă, la același congregatiune personalminte provocati abie se presentara vre-o 50-60 de insă; mai de parte clubulu opositiunii magiare dlu Aradu afla tienută politica a partitei naționale romane in același privință atâtă de rectificata, cătu se declară, că neci dlu partea opositiunii magiare nu se voru face candidatiuni in cele patru cercuri susuzentute pentru romani. *)

Totu acesei complanări menite spre alegerea de alegatori se potu atribu si alte emoluminte de interesu comunu, eluptate in favorul romanilor dlu comitat cu ocasiunea congregatiunei comitatense tienute la 11 ianuarie a.c., dlu intr' cari amintim numai: decretarea unanimă a limbei romane de limba protocolaria (!) (Aoleo! ce mai gratia. Red.) in comitatul pre langa autenticarea protocolului dusu in limbă romana; mai departe decretarea unui statutu pentru alegerea notarilor si ai antistilor comunali, asiediatu pre basă principiilor celor mai liberali, adeca; alegerea a celor mai fără candidarea de trei, facuta pan' aci dlu partea judilor cerculari, ci singuru la liberă propunere a locuitorilor, executa cu majoritate absolută, — care statutu de mare importanță, propus dlu partea romanilor inca in congregatiunea comitatensu dlu lună lui Aprilie a.c. de-să fu atacat dlu partea magiarilor atunci cu celu mai mare resensu, acum fătu si primiu cu majoritate preponderantă; pana candu dlu alta parte temerile romanilor in privința arondarei electorale s'au eomprobattu in deplină loru realitate, pentru că cercurile electorale de la Sant'An'a si Pecic'a, pre langa tota luptă romanilor opusa, conformu decisului comitetului partitei mai susu memorat, s'a arondat după modalitatea defasurată de dlu J. P. D. in motivarea propunerei sale de mai susu. —

Să revenim la firul obiectului intreruptu.

Dupa enunciarea votarei facute in comitetul partitei s'a acceptat, ca dnu St. si A. Popoviciu conformu declarării unor de mai nainte, voru să esa dlu comitetu si partita; in se dñeile loru precum de regula, asié neci acum nu fusera atâtă de consecintă, că să facă același placere partitei de atâtă ori maltratata de dinsa cu portarea loru nelioială si ne-parlamentara. Decei după ce s'a fostu inchisită siedintă, in-

trsbandu dlu St. presidintu, că ore propune-se-va cestiu-na decisa si adunarei generali, si după ce presidiul a declarat că același depinde de la vointă comitetului, care deca va astă de lipsă potu se conchieme adunarea generală a partitei, — in același dd-le loru si-aflara destulu protestu de a repasi de la propusul declarat. Aci dura trebue să se coregemu raportul falsu a „Luncanului“ in cătu presidiul nă datu si nici nă potutu dă altu responsu la intrebarea dlu E. Stănescu.

Mai avem de a indrumă la ordine pre „Luncanul“ pentru eneratiunile sale neadeverate, relative la personă dlu J. P. Deseanu, — declarandu resolutu de scorniture si intortocări sinistre tote acele ce se spunu despre vorbirea dlu partea Luncanului. — Observarea malitiosa: „după ce ne satură cu povestea despre meritele sale naționale“ este ună d'entre cele mai nelioiali si mai ne compatibile cu caracterul unui corespondint serios, atunci candu dlu Deseanu in vorbirea sa precum de regula asié si astă data, despre meritele sale neci unu cuventu nă grauit; de-să trebue să marturisim, că dsa intr' adeveruar' fi potutu provocă unu lungu șiru de merite naționale, si potu că deca ar' astă placere intr'ace'a, ca să si-tienă personalu platit in cancelari'a sa spre a corespunde la diurnale despre lucrările si meritele sale naționale, acelu personalu nă fi silitu a se folosi de scorniture si neadeveruri spre glorificarea principalului său, ci ar' potă scrie, tetu desu fapte naționale adeverate. Astu-felul de plăceri in se vedu a cădă departe de personă dlu Deseanu, despre ce mai bine e convinsu publicul nostru de aici care este martorele lucrărilor si faptelelor naționale a le lui, care totu si numai d'în propriu a esperintia, era nu d'în diurnale are cunoștința despre aceste. Au spuneti domnilor, ce s'a intreprinsu si s'a facut in comitatul Aradului pre terenul publicu său privat in interesulu naționalu, unde să nu fie colucratu dlu Deseanu intre cei d'antău, si unde resultatul intr'o parte insemnă să nu i-se pota atribui si lucrărilor sale? La acestă intrebare neci chiaru dvostre domnilor „Luncanii“ nu poteti responde negativu, că negarea dvostre s'ar returnă cu date viue; dar' responsu positivu este dlu partea dvostre ur'a si invidi'a, ce o nutriti in contră acestui barbatu, care prin caracterul său firmu si curat naționalu, prin curagiul si energi'a sa insotita de inteleptiune si tactu, prin desinteresarea sa personala dovedita intru tote lucrările sale publice, si prin reputația publica eluptata pentru sine atâtă in antea publicului romanu, cătu si in antea neromanilor dlu acestu comitat, stă ca o stanca neclatita fatia cu toti acei-a, cari sub mase'a naționalitatii veneza numai interese private si ambițiuni personale, — pana de alta parte dsa neci candu nu s'a aruncat de conducatoriu său capu de partita, nu si-a facut capricie personali d'în principiu si cause, spre a se potă retrage de la sarcinile afacerilor naționale, ci totu-de-un'a s'a declarat de unu luptatorii naționalu comunu, si a lucratu totu in solidaritate cu inteleghintă romana de aici, asié precum a decisul maioritatea acelei-a.

Acestă — fără să voimă a vătemă modestia personă dlu Deseanu — li-am aflată de lipsă a le produce in interesulu causei noastre naționale, de care se tiene, si onore barbatilor, cari se lupta pentru acea cu atâtă zel, — candu vedem, că nesce pigmei ca „Luncanul“ care neci atâtă fapta cătu è negrul sub unghia nă produs in interesulu nostru naționalu, nu să sfiesce a aruncă cu tina in barbatii nostri conducatori si, intr'acestă mai alesu in personă dlu Deseanu.

Chiaru asié trebuie să condamnăm tonulu de disprețiu in care se amintescu numele prestimilor nostri barbati dd. Miron Romanu, Sigismund Popoviciu si Lazar Ionescu, cari asemene sunt cei mai zelosi si inteleghintă factori si veterani anteluptatori naționali in comitatul nostru, posiedindu stima si încrederea publicului nostru, precum si respectul publicului strainu, despre cari in intru adeveru se potă dice, că Luncanul si comp. nu sunt vrednici a le deslegă curelele incalciamintelor loru.

Intr'astufelul de impregiurări n'avemă causa de a porta frica de judecata opiniunei publice, in antea carei romanimea dlu comitatul Aradului si inteleghintă conducatorie a acelei-a, totu-de-un'a a statutu cu fruntea deschisă si va sta si deici inainte, — producandu astufelul de rezultate eluptate cu barbatia, in se totu-de-un'a cu cumpetu bunu si cu inteleptiune. Dée Ddieu, ca tote comitatele locuite de romani să pota produce in trebile publice naționale deocamdata celu putinu rezultate asemenea său apropiu-nate celor d'în comitatul Aradului, unde totudeauna s'a luat in consideratiune tote impregiurările, si numai asié a fostu cu potinția a ajunge de sigur la rezultatele posibile!

Spre inchisire insemnă inca căteva fapte caractristice a) despre Luncanul: că la constituirea partitei române naționale dlu capulu locului s'a declarat, că in același partită ca membru neci candu nu va participa, si totu si pre langa totu dusimani a sa evidentă fatia cu partită — imo in senatum venit; va se dica nu se sfiesce nu numai a veni in adunările noastre publice spre a si-luă ansa de raporturi jurnalistic false, ci abusandu cu calitatea sa de simplu ascultatoriu, s'a datu si la volnică de a insultă membrii comitetului vorbitori, pentru ce chiaru in siedintă comitetului descrisă de dinsa, fu seriosu in drumul la ordine de către presidiu; b) despre principalul său: că s'a declarat, ca in casulu, candu d'în partea membrilor elicei loru separatistice vre unul n'ar fi candidat de către partită națională de ablegat, cu ori

*) Aici se sploia tote machinatiunile magiare. — In acestu casu si tote altele analoge, deákisti si tisaisti se intelegh de minune, era romanii nostri creda că acei domni se combata si batu ca orbii, dar' orbi sunt altii, nu ei.

si ce partita fia neromană său renegata, se voru alia spre resturnarea candidatilor partitei nationale.

Hinc illas lacrymae!

Unu membru alu comitetului. *)

Romani'a.

Cetimur in Romanu de la 8/20 ianuariu:

Ieri avuramu o frumosa serbare politica. Comerçantii si industriasii capitalei, cu ocaziunea serbarii santului Ionu, au oferit dui Ionu Bratianu unu banchetu, la care au invitatu 300 de cetatieni d'in tote conditiunile si d'in tote partitele. Aceasta manifestare politica va procură, ca totu de-un's, inimicilor nostri politici, d'in intru si d'in afara, ocaziunea de a se desfată d'in nou in felurile calomnie si, spre a le inlesni pe cătu ne stă in potintia placut' a loru lucrare, vomu publică in numerile viitorie tote discursurile ce s'au rostitu la acestu banchetu politicu. Pentru asta-di ne marginim in a face cunoșcutu seri'a toastelor care s'au inceputu prin alu primarului Capitalei, pentru Maria Sa Domnitorulu. Dup'ace'a unulu d'in dd. comercianti insarcinatu cu presiederea banchetului a cititu o frumosa epistolă a dui Presedinte alu ministerului, care exprima parerea de reu a intregului Ministeriu, că afaceri urgente, cerendu intrunirea consiliului de Ministri, i oprescu de a respunde la invitarea ce li s'a facutu, dar că se asociaza d'in anima cu cei carii voru inchină pentru dnu Ionu Bratianu.

D. Vasile Popu redica antâiulu toastu pentru d. Ionu Bratianu. D. Nicolau Rosetti si d. Chitiu redicara asemenea toaste, unulu ca vicepresedinte alu Senatului, cela-l-altu d'in partea majoritatii camerei, si d. Colonelu Miclescu ca reprezentante de peste Milcova. Dup'acesti-a unu altu comerciant vorbi in numele lucratorilor, dlu A. Robescu ca profesore, unulu d'in studintii de la facultatea de litere in numele colegilor săi, si domnulu Candiano ca unulu d'in represintantii Pressei;

Dnu Bratianu respusne la tote aceste toaste printr'unu discursu in care, dupa ce aretă misiunea Romaniloru intemeindu-se pe originea loru, pe acte istorice, precum si pe fertilitatea pamentului nostru, respusne in scurtu la tote acusarile ce i s'au facutu in afara si in intru. Vorbindu apoi despre viitoru, aretă midilocele prin cari trebuie să ni-lu asecuramu, midiloce intre cari, ca cele mai poterice si mai eficace, demonstră că sunt: institutiile de creditu, respondirea instrucțiunii si armat'a natiunale, a carei misiune este apararea caminului, a Patriei si a totoru drepturilor dobendite. Dupa dnu Ionu Bratianu vorbi d. Armand Levy ca francesu, la amici'a perpetua a Franciei si a Romaniei; d. Papiu Ilarianu intr'unu limbagiu d'in cele mai frumose, aretă dorerile fratiilor nostri de peste Carpati, biciu potericu pe toti calomniatorii si impilatorii Romaniloru si conchise, că Romani'a d'aci nu poate prosperă, pana ce Romanii de peste Carpati nu voru dobendì drepturile loru, autonomia loru si egal'a interpretare. D. Ionu Bratianu portă apoi unu toastu pentru Fraciea si pentru Imperatulu Napoleone, aretandu, cătu datorim u acestei mari natiuni, cari si-a versatu sangele si comorile ei pentru noi. D. C. A. Rosetti inchină pentru democratizarea sciintiei, pentru deplin'a intrunire in viitoru a sciintiei cu munica. Eminintia sa parintele Scribanu Senator, bine cuventă acestu banchetu, si d. Ionu Bratianu redică, celu mai dupe urma toastu pentru intreg'a armata a Romaniei, si aplaudale cele mai caldurese incununara tote aceste discursuri si dovedira, cătu fu de simfta si intilesa acesta serbare politica si natiunale.

Varietati.

*) (O Pupeza d'in Carasiu) canta cu bocea-i ragusită de pre o crengă uscata in tonuri melancolice despre mahnițiunile spiretuali ale unoru beamterisati romanasi, cari se negrescu forte că nu potu trece deodata si de romani mari (căci de buni sunt ei destulu de buni precum pretinde pupeza') si de patrioti intelepti (nb. să nu simu reu inticlesi, acestu felu de omeni credu si sustieni că a fi bunu romanu si bunu patriotu sunt doue lucruri contrarie, său celu putinu in ore-si care opusetiune delicata carea numai ei o sciu aduce in armonia, urmandu pre catielusulu carele cu incovoiature si vîgalindu d'in coda dă espressiune bucuriei si umilitiei sale canesci candu vede pre stapanulu său in maiestatea sa cu contiulu (bucatic'a) amana, potendu a i-o da său a nu i-o da) si că numai căte-va diuarie romaneschi, (a nume „Alb.“, „Fed.“ si „Gur'a Satului“ o! acestu-a e mai alu dracului.) ar portă tota vin'a duioselor plangeri si suferintie a le acestoru vertuti persecutate, - - era ca să para a ave si soci ilustri in

*) Insemnămu, că la consultarea acăstă a oposițiunei magiare, fu de facia si dlu E. Stănescu si dupa ce a insinuatu decisulu comitetului partitei rom. de faptulu numai a unei fractiuni de intelegrintă rom. a propusu in genere, ca ignorandu decisulu romaniloru, să se pună d'in partea opositiunilor magiare contra-candidati, era dupa ce partit'a mag. a declarat că in cele patru cercuri rom. nu va candida, a propusu in specie a se...pune contracandidati in cele doue cercuri a Sant'Anei si a Pecichei, designandu d'in partea lui de candidatu pentru cerculu Sant'Anei pre Ales. Bánhidy. Totu in acestu intileusu pledă dnia sa si intr'unu articolu publicatu in „Alföld“ numindu partit'a natiunala romana numai de o fractiune a partitei oposițiuniale magiare. Eca „nititelul zel“ ce lu-insuflescesc pre dlu Stănescu intru eluptarea drepturilor natiunale! Coresp.

nefericire acesti omeni nu se sfiescu a trage in compania loru chiaru si persone, cari cu a nevoie li voru multiam si pentru acăstă distinctiune. Dar tote ca tote, numai de nu s'ar apuca si să minciuni grose, asă de exemplu pupeza' d'in Carasiu nu se rusneza a găsi in nr. 3. a. c. alu „Conc.“ că s'au scrisu căte si căte in „Federatiunea“, in contr'a Pupezei? ba, in contr'a S. Sale eppulu de Caransabisu! Audi, cu ce felu de minciuna tendintiosa finde pupeza' a-si da pondu amaritunii sale. *) Cunoscemu astfelu de omeni, cunoscemu si scopulu, dar să scie tote pupezele cari si-facu cuiurile sub coron's lui Stefanu si sub mitre asemenea santite, că nu noi suntemu pre cari ne ar potă ele spurca, ci sunt locurile loru de refugiu, era gelnic'a loru cantare si ingemere numai pentru ele in se si patronii săi este de reu auguriu, pentru noi in se si tota lumea ea este de bunu presagiu „Upupae epis crebris vociferatio uberes vindemias praesagit“ dîce clasică regula economica — „Ur d i c a r i u l u F e d e r a t i u n i i.“

*) (Fabrico de orologie in Americ'a) Miniatur'a admirabile a instrumentelor d'in cari se compunu diferitele părți ale orologului in fabricile de Massachusetts si Valthama, e asă deosebit de fabulosa. Unu caletoriu, dupa ce a cercetatu fabricile amintite, ni spune, că a vediutu pre una mesa, intre altele, unu vravu de pulvere verde, si privindu-lu prin microscope, a aflatu, că e una multime de siurube, d'in cari 300,000 dau unu fantu, er' unu fantu de otelu, destinat pentru astu-felul de siurube, cumperandu-se cu unu florinu, reprezinta unu pretiu de 220 fl. — Industria! candu va veni imperat'ia ta si in patri'a Romana?

*) (Inveniatulu magiaru) Dr. Ionu Nep. Pollak canoniciu, rectorulu de estu-tempu alu universitatii scientifice pestane si v.-presedinte alu societăti st. Stefanu etc. etc., in „Encyclopedi'a univ. magiara“ spune cu multa si mare inteleptiune, că „contele Chatam Pitt ori William Pitt de comunu Pitt senior (!) e una si ace'a-si persona.“ Cui se ascraemtă descoperirea fericita: doctorului, canoniciului, rectorului, v.-presedintelui, literatului magiaru? ori beatae simplitati eorum?

*) (Bibliografia.) Au esfutu de sub tiparu „Anuariulu Romaniei pre anulu 1869.“ dd. Ionu I. Falcoianu. Tote indicatiunile sunt insosite de tabele de reductiune, pentru a servi Romaniei intregi si tierilor invecinate. Singurul anuaru esefutu si completu pentru Romani'a. Deposite in Bucuresci la Librariele dloru Sococ si Danielopolu si la Administratiunea „Romanului.“ — In districtele Biro-ului Telegrafo-Postalu. — Pretiulu unu leu nou.

*) (Inscriptiile.) La intrebările ce ni se facu d'in mai multe parti despre dictiunariulu magiaru-romanu, respondemtu, că acel'a-si pana la Pasci va fi de siguru, si se va imparti la domnii abonati, era pana atunci inca totu se mai primescu abonamente, era dupa aceea totu restulu exemplareloru va intra in librerie, cari i voru pune pretiulu ce voru astă cu cale. Abonamentulu pentru es. brosiate bine, cu 3 fl 20, pentru cele legate tiepenu cu 3 floreni 70 cruceri se primește de către autorulu. — G. Baritiu.

*) (Românisch oder deutsch!) insemnă unu espeditoru constitutiunalu postalu d'in provinci'a, pre una epistolă trimisa d'in Pest'a, sub adresa magiara — retramitiendu-o la Pest'a! — Si totu-si guvernul magiaru se incumeta a ni im pune limb'a, care neci la proselitii si domesticii lui nu e a casa!

*) (Adunarea) comitetului comitatensu alu Bibariei, in siedinti'a sa d'in urma, a decisu a se duce protocolulu si in limb'a romana, spune „Esti Lap.“

*) Prințipele de Wales si sotia-sa in 27 l. c. parasira Vien'a, si ajungandu la Triestu voru trece cu naea „Ariadne“ in Egiptu.

*) Franciscu Szilágyi, in fasciora X. a foiei periodice, se occupa de nou cu genesea revolutiunii lui Horia.

*) In 27 ianuariu avu locu balulu judecătă romane de la universitatea pestana in localitatea „dărei la semnu“ (Schiesstädt), in presint'a unui publicu prea stralucit. — Petrecerea a fostu cordiala. Resultatele financiare inca nu sunt deplinu cunoscute. Vomu reveni in nr. ven. la aceasta frumosa si filantropica intreprindere.

Sciri electrice.

Vien'a, 26 ian. Cabinetulu francescu au notificatu aici, că este oficiosu asecuratul'despre aderint'a Greciei la conclusele conferintiei.

Bogradu, 26 ian. La indemnarea lui Brateanu, emigratiunea bulgaresca au adresatu unu memorandum poterilor adunate in conferint'a de Paris, roandu-le, ca ele să faca a se redă Bulgariei autonoma sa.

Constantinopole, 26 jan. Port'a au trami-

*) Nu ne aducem aminte ca să se fie publicatu in diuinilu nostru vre una corespondintă despre S. Sa eppulu de Car. Sabisiu (precum bine a observat onorab. Red. a „Concordie“ și multiamu că au reflectat pre Ieremistulu d'in Carasiu) dura s'ar potă de acu înainte, pentru că neci o persoana publică nu poate ave prerogativ'a de a fi ignorata, — acăstă in se nu altarea intru nemicu stim'a nostra cătra personale resp. tienendu-ne pururea de masim'a „amicus personae, inimicus causae.“ Red.

su reprezentantilor săi de pre la curtile marilor poteri o scrisore circulare, prin carea face expunere cunoscuta multumirea sa cu conclusele conferintei retrage ultimatumul său si accentua posibilitatea conservării pacei, de ora ce port'a nu voiesce năsbelulu, era Grecia ar fi umilita de ajunsu (adesea strugurii sunt pre acri. Red.)

Bucuresci, 27 ian. Camer'a deputatilor au suprimat ajutoriulu (subventiunea) de 6600 franci datu pana acum in favorea scoelor catolice si luterane d'in Bucuresci si Galati, si votă o asemenea suma spre immulfrea ajutoriului menit pentru oibite societăți literarie in Romani'a, Transilvania si Bucovina.

Berlinu, 27 ian. Deschiderea dietei Germanie de nordu se va face la 5 martiu. — Totodata se notifica de aici adesiunea Greciei la declaratiunea conferintiei.

Madridu, 27 ian. D'in Burgos se scrie, că unu detoriusu guvernatorului civil ar' fi unu calugaru fanatisatu (de cine?). Cercetarea se urmeaza. Insemnale nunciaturei apost. (repres. Ponteficelui) au fostu rupte de pre palatiulu nunciului, intre strigăt de „Josu cu Nunciulu! să trăiesca libertatea cultelor!“ Nunciulu au trebuitu să scape cu fug'a? cercetare refugiu in palatiulu soliei francese. Despre atentatulu comisul se reporteaza urm. detaluri: Guvernatorulu fu ucis in beserica, cadavrulu fu bucatat si grozavu ciungaritu. Capitululu presinte n'au facutu nemica pentru a se impedece omorulu si profanarea cadavrului. D'in acăstă cauza se pusera la primul, priorulu, superiorii si doi calugari.

Parisu, 28. ian. Sectiunile admisera interpellatiunea lui Benoit, er' pe alui Bethmont si Buffet, responsu-o. Corpulu legalativu pertratéza caus'a dumale alegere a departementului Gard.

Triestu, 28. ian. Magazinile de la liniele ferate si localitățile de marfe si dogan'a sunt in flacără.

Responsuri. Antistie i comunali d'in Societati Nrii s'au tramis pri Sasca, era oficiulu post. ni iau înțeles sub cuvintu că „nu se gasesc“ deci am adresatu de nou pr Temisiora-Versietiu.

Casinului Civicu d'in Beinsiu: Pentru „G.“ s'au facutu prin tipografulu carele au primitu banii. D'in „Federatiunea“ nu spuneti cari nrii, de unde să ga cumu?

Dlui Vas. Mold. in Boziasiu: Care Boziasiu? că este unulu in Cetatea-de-Balta, altulu in Crasna, si alu trelea in Doboca. De unde să scim? Nb. ni-a venit mai multe prenumeratiuni si de a dreptulu si prin avisare postală, d'ni cari lipsesc nu numai post'a ultima ci si locuinta! apăsându-tilu vomu cercă pre cart'a tierei, căci bine se știe că vragitorii politici au schimbatu numire romanesci a satelor si nu figurăză, decătu său nemtiesce său turcesc. N'sau tramis 12 fl. d'in Aradu, pare-mi-se dupa timbrul postei, său de unde? si pre avisu nu s'au scrisu „pentru cine?“ Cele mai multe avisari postale sunt imperfekte.

Dlui A. A. P... ve rogămu a ne avisă in data ce obisnuvi.

Dlui D. V. .a, in Lapsiu-ung.: Numai corespondintia trimise de a dreptulu potemu primi si publică, daca n'aveam paru a fi pentru publicitate si de interesu.

Dlui I. C. Dr. .a Fagarasiu: adresele sunt in tota regula, daca totu-si exemplarile facu rotă pe la Brasov, este numai d'in delicate atenție a subalternilor. Dlui ministru alu postelor, precum si perdește scrisorile nerecomandate ce tramitemu noi si ni-se trăsăritu, asă pana acum scim de 8 epistole perduite, 6 ale noastre, vedeti că stămu sub ochi canonico alu politice secrete constitutiunale, carea neci sub Bachu n'au functionat ca sub Gorove. In contr'a acestei infamie s'au reclamat in dieta, in „M. U.“ si mai de una-di in „Hon“ dar' să pare că batemu tocă la urechile surdului.

Dlui Art. .a B... in Filipisiu-Mare: Crpti'a despre corespondintă n'am primitu-o. Nedreptatirile comise a suprapozitiei publicului le publicămu, precum si altele, fără ca tramitatorii să fie abonatul nostru.

Dlui N. .F. .a in Ofenbă'a. Amu primitu. Se va face si ve rogămu a ne incunoscăntă de căte ori se va ivi căte ocazie de interesu comun.

Dlui M. .a Ghierla: s'au primitu 40 fl. 50 cr. Redactiunea.

Proprietariu, redactoru respunditoru si editoriu: ALESANDRU ROMANU.